

Fondacija Fond za humanitarno pravo

**Republika Srbija
Ministarstvo pravde,
Nemanjina br. 22-26.
Beograd**

PREDMET: Komentari Fonda za humanitarno pravo na tekst Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku

Uvod

Radne grupa za izmene krivičnog zakonodavstva, odnosno Krivičnog zakonika (KZ) i Zakonika o krivičnom postupku (ZKP) formirane su 12. maja 2021. godine. Javnost je prve informacije, u vidu nacrta izmena KZ-a i ZKP-a dobila 26. septembra 2024. godine, kada je Ministarstvo pravde objavilo poziv za javnu raspravu o izmenama i dopunama ovih zakona. Za javnu raspravu ostavljen je rok od samo mesec dana tokom kojih bi se trebalo upoznati sa predloženim izmenama i dopunama, analizirati ih, te u tom vremenskom roku iskomentarisati postojeće i predložiti nove izmene i dopune.

Fond za humanitarno pravo (FHP) ističe da je rok od mesec dana za javnu raspravu za izmene krovnih zakona krivičnog zakonodavstva nerazumno kratak, naročito ako se uzme u obzir da su radne grupe na ovim izmena radile duže od tri godine, a da tokom tog perioda javnost nije imala priliku da sazna ni ko su članovi radnih grupa, niti u kom pravcu će izmene ići. Pored toga, predložene izmene oba zakona, a naročito ZKP-a, su zapravo suštinske, pa je upitno da li je preporučljivo da se taj zakon menja na ovaj način ili je celishodnije donošenje novog. Izmene ZKP-a u pogledu prava okrivljenog su osetne, a predviđeno vreme za javnu raspravu je toliko kratko da nije moguće sagledati sve posledice predloženih izmena.

Predloženim izmenama i dopunama ZKP-a se ne unapređuje status oštećenih i svedoka, a kod nekih izmena je uočljivo da je predlagač imao na umu samo okrivljenog, bez razmatranja kako će to uticati na oštećene, odnosno svedoke. Pa je tako, uvođenje žalbe protiv odluke za dobijanje statusa posebno osetljivog svedoka, jako štetno, naročito za žrtve seksualnog nasilja i žrtve nasilja u porodici, imajući u vidu da se time stvara mogućnost zastrašivanja posebno osetljivog svedoka. Predlogom ove izmene se i sama zaštita posebno osetljivog svedoka negira, a on izlaže sekundarnoj viktimizaciji. Stava smo da izmene treba da budu takve da se zaštita svedoka poboljša, te je neophodno obavezati tužioca i sud da moraju tražiti da policija pruži zaštitu oštećenima i svedocima. Takođe je neophodno uvesti odredbu kojom će se oštećeni i svedoci u postupcima protiv polnih sloboda zaštititi, tako što neće biti dozvoljeno

Fondacija Fond za humanitarno pravo

ispitivanje u pogledu njihovog prethodnog seksualnog života. Pored toga i oštećenima treba omogućiti da u postupku, pored stranaka, predlažu određivanje veštačenja. S obzirom na dosadašnju negativna praksa u pogledu odlučivanja o imovinskopravnom zahtevu oštećenima treba takođe omogućiti da izjave žalbu na presudu u delu koji se odnosi na imovinskopravni zahtev. Imajući u vidu domet izmena krovnih zakona krivičnog zakonodavstva, jasno je da bi makar vreme rasprave o njima moralo biti duže. S obzirom na smer ovih izmena FHP je stava da se izmene sistemskih zakona ne smeju vršiti bez adekvatne, a pre svega, kvalitetne javne rasprave, kojom dužinom će se ostaviti dovoljno vremena javnosti da se upozna sa izmenama i da sagleda njihov intenzitet.

U daljem tekstu, FHP će izneti komentare na pojedine članove Nacrta zakona i za pojedine predložiti način na koji oni moraju biti izmenjeni.

Izmene ZKP-a

Član 7.

U članu 15. stav 4. menja se i glasi

„Izuzetno, sud može da izvede dokaze kojima se utvrđuju činjenice u postupku, ako oceni da su izvedeni dokazi nejasni, protivrečni ili u suprotnosti sa drugim dokazima i kada je to neophodno da bi se predmet dokazivanja svestrano raspravio“.

Ovakvim izmenama sudu se sada daje ovlašćenje da izvodi dokaze radi utvrđivanja činjenica u postupku, čime se negira stav 2 istog člana da je teret dokazivanja na tužiocu. Predlogom ovakve izmene se, i pored toga što stoji reč izuzetno, sudu daje mogućnost da uvek kaže da je izvođenje dokaza potrebno da bi se određena činjenica utvrdila. Ovim se umnogome odstupa od adverzijalnosti postupka, čije je uvođenje bila namera zakonodavca prilikom donošenja ZKP-a 2011. godine, gde je smatrao da tužilac u postupku treba da ima aktivnu ulogu i da se okrivljeni u postupku suprotstavlja samo tužiocu, dok je sud nepristrasna strana koja treba da proceni da li je i do koje mere tužilac dokazao optužni akt. Činjenica da se okrivljeni sada pored tužilaštva, suprotstavlja i sudu sam postupak čini nepravičnim. Ovakvim predlogom se pored unazađenosti adverzijalnog postupka, zapravo unižava i uloga tužilaštva, jer je zakonodavac ovakvom izmenom pokazao da smatra da tužilac nije sposoban da sam dokaže optužnicu, već mu je potreban sud kao pomagač u postupku protiv okrivljenog. To je veliki korak unazad u odnosu na adverzijalni sistem koji je ZKP-om postavljen, te se ovim rešenjem vraćamo inkvizicionom obliku krivičnog postupka.

Član 23.

Fondacija Fond za humanitarno pravo

Član 50. menja se i glasi:

Oštećeni ima pravo: .....

17) da podnese žalbu protiv odluke o troškovima krivičnog postupka i dosuđenom imovinskopravnom zahtevu;

Ovaj član bi trebalo izmeniti tako da oštećenom bude omogućeno da izjavi ne samo žalbu na odluku o dosuđenom imovinskopravnom zahtevu, nego i na deo odluke koja se odnosi na imovinskopravni zahtev uopšte, nezavisno od toga da li je isti dosuđen ili je oštećeni za njegovo ostvarivanje upućujen na parnicu. FHP je u svom radu, na osnovu dvodecenijskog iskustva praćenja procesuiranja ratnih zločina u Srbiji, mnogo puta ukazivao da u postupcima za ratne zločine sud nikada nije odlučivao u pogledu imovinskopavnog zahteva, već je oštećene upućivao na parnicu, uključujući i žrtve seksualnog nasilja i oštećene sa statusom zaštićenog svedoka. Zbog negativne prakse sudova u Srbiji, da u krivičnim postupcima ne odlučuju o imovinskompravnom zahtevu, već oštećene upućuju na parnicu, Vrhovni sud je 2019. godine doneo „Smernice za unapređenje sudske prakse u postupcima za naknadu štete žrtvama teških krivičnih dela u krivičnom postupku“ (Smernice), koje su imale za cilj da sudije podstaknu da se imovinskopavnim zahtevima u postupku bave i pomognu im u pogledu odlučivanja o naknadi kada je reč o nematerijalnoj šteti. Smernice do sada nisu dale vidnije rezultate imajući u vidu da sudovi generalno u malom broju slučajeva odlučuju o imovinskopravnom zahtevu, dok ima sudova koji od donošenja smernica do oktobra 2024. godine nisu nikada odlučili o istom.

Te iz tog razloga ovu tačku treba izmeniti tako da glasi:

17) da podnese žalbu protiv odluke o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinskopravnom zahtevu;

Član 48.

U članu 102. stav 2. reči: „javni tužilac“ zamenjuju se rečima: „javno tužilaštvo“.

U stavu 4. reči: „javni tužilac“ zamenjuju se rečima: „javno tužilaštvo“, a reči: „nadležnog javnog tužioca“ zamenjuju se rečima: „nadležno javno tužilaštvo“.

U stavu 5. reči: „Javni tužilac“ zamenjuju se rečima: „Javno tužilaštvo“.

Izmene ovog člana zakona su samo jezičke prirode, dok je radna grupa propustila da suštinski izmeni ovu odredbu zakona i time poboljša položaj svedoka. Stavom 5 ovog člana predviđena je mogućnost suda da zahteva da policija preduzme mere zaštite oštećenog ili svedoka, ali ne i obaveza da to učine. FHP je i ranije isticao da je neadekvatna zaštita svedoka u krivičnom

Fondacija Fond za humanitarno pravo

postupku jer tužilac i sud nisu dužni da zahtevaju od policije njihovu zaštitu, već im se samo ostavlja ta mogućnost, pa je još 2015. godine predlagao izmene člana 102. ZKP-a kako bi se ova obaveza uvela.¹ U svojoj Analizi prvih 10 godina suđenja za ratne zločine u Srbiji, FHP je naveo slučajeve u kojima su se svedoci, bivši ili aktivni pripadnici snaga bezbednosti, žalili na pretnje koje dobijaju van sudnice zbog svedočenja. FHP je tada izneo da je „samo u jednom slučaju veće obavestilo javnost da je o pretnjama obavestilo policiju, dok u drugim slučajevima nije bilo moguće utvrditi da li je sud postupio u skladu sa obavezama iz ZKP-a“.² Iz ovog razloga, radi suštinske zaštite svedoka u postupku **nužno je uvesti obavezu** tužilaštva i suda **da zaštitu traže**.

Te iz tog razloga treba izmeniti član 102 stav 5 tako da glasi:

Javni tužilac ili sud moraju zahtevati da policija preduzme mere zaštite oštećenog ili svedoka u skladu sa zakonom.

Član 49.

Član 103. menja se i glasi:

„Svedoku koji je s obzirom na uzrast, životno iskustvo, način života, pol, lične osobine, zdravstveno stanje, vrstu ili prirodu krivičnog dela i okolnosti pod kojima je izvršeno krivično delo, posledice izvršenog krivičnog dela, odnosno druge okolnosti slučaja posebno osetljiv, javno tužilaštvo, odnosno sud može obrazloženim rešenjem, na zahtev stranaka, samog svedoka, ili po službenoj dužnosti odrediti status posebno osetljivog svedoka. ....

Protiv rešenja iz stava 1. ovog člana **dozvoljena je žalba** veću iz člana 21. stav 4. ovog zakonika“.

Ovakva izmena odredbe ZKP-a o posebno osetljivom svedoku je nedopustiva. Njome su unazađuje položaj posebno osetljivog svedoka i negira zaštita koja je ovom odredbom predviđena, te omogućava dodatno zastrašivanje svedoka samom mogućnošću pobijanja odluke kojom mu se zaštita pruža. Imajući u vidu da se odluka o dodeljivanju statusa posebno osetljivog svedoka može pobijati u okviru žalbe protiv prvostepene presude, prava okrivljenog nisu prekršena, te nije nužno proširivati mu ih na ovaj način. Uvođenje ovakve odrebe bi žrtvama pričinjavalo znatnu štetu, npr. žrtvama seksualnog nasilja, izlažući ih sekundarno

¹ FHP, Model strategije za procesuiranje ratnih zločina 2015-2025. godine, str. 23, dostupno na:

<https://www.hlc-rdc.org/wp-content/uploads/2015/04/Model-Strategije-za-procesuiranje-ratnih-zlocina-u-Srbiji-za-web.pdf>.

² FHP, Analiza procesuiranja ratnih zločina u Srbiji u periodu od 2004. do 2013. godine, str. 66 i 67, dostupno na: https://www.hlc-rdc.org/wp-content/uploads/2014/10/Analiza_2004-2013_srp.pdf.

Fondacija Fond za humanitarno pravo

viktimizaciji. Osim toga uvođenjem prava na žalbu na ovakvu odluku bi se samo nepotrebno produžavao krivični postupak.

Član 54.

U članu 117. stav 1. reči: „Organ postupka“ zamenjuju se rečima: „Javno tužilaštvo, odnosno sud“, a reči: „uz obavezu sastavljanja službene beleške“ zamenjuju se rečima: „uz obavezu naknadnog dostavljanja pisane naredbe“.

Stav 5. menja se i glasi:

„Javno tužilaštvo, odnosno sud dužan je da bez odlaganja dostavi naredbu o veštačenju strankama i braniocu, a ako je veštačenje odredio usmeno, dužan je da naredbu dostavi u roku od tri dana od dana usmenog određivanja veštačenja“.

Ovakva izmena člana 117 u stavu 1 je nedovoljna jer u velikoj meri ograničava oštećenog u pogledu mogućnosti za isticanje valjanog imovinskopravnog zahteva. Naime, ZKP, članom 253 stav 2 obavezuje oštećenog da određeno označi svoj imovinskopravni zahtev i podnese dokaze. Jedino se dosuđivanje naknade nematerijalne štete zbog duševnih patnji usled smrti bliskog lica dosuđuje po slobodnoj oceni suda, odnosno bez veštačenja, već samo na osnovu ocene suda koja visina naknade je pravična. U svim ostalim situacijama, npr. kada se utvrđuje stepen invaliditeta, naruženosti, umanjena opšte životne aktivnosti itd, neophodno je veštačenje, jer ni oštećeni ni sud ne raspolazu stručnim znanjem koje je neophodno da bi se utvrdile te činjenice. Da bi oštećeni mogao da ispuni svoju zakonsku obavezu u pogledu određivanja imovinskopravnog zahteva i podnošenja dokaza, mora svoje određivanje zasnovati na nalazu veštaka i isti priložiti kao dokaz. Sa druge strane, određivanje veštačenja na predlog oštećenog, u smislu člana 117 ZKP-a do sada nije bilo moguće, jer je zakonodavac izričito odredio da se veštačenje određuje po službenoj dužnosti ili na predlog stranke ili branioca, a oštećeni nije stranka nego samo učesnik u postupku. Na ovaj način oštećeni je suštinski onemogućen da ispuni svoju zakonsku obavezu i podnese valjan imovinskopravni zahtev na osnovu kog bi sud mogao da donese svoju odluku.

Stoga se predlaže izmena člana 117 u stavu 1. tako da isti glasi:

„Javno tužilaštvo, odnosno sud po službenoj dužnosti ili na predlog stranke, branioca i oštećenog, određuje veštačenje pisanom naredbom, a ako postoji opasnost od odlaganja veštačenje se, uz obavezu naknadnog dostavljanja pisane naredbe, može i usmeno odrediti.“

Stav 5. menja se i glasi:

„Javno tužilaštvo, odnosno sud dužan je da bez odlaganja dostavi naredbu o veštačenju strankama, braniocu i oštećenom, a ako je veštačenje odredio usmeno, dužan je da naredbu dostavi u roku od tri dana od dana usmenog određivanja veštačenja.“

Fondacija Fond za humanitarno pravo

Član 58.

U članu 123. posle stava 4. dodaje se stav 5. koji glasi:

“Sudske odluke se ne mogu zasnivati na nalazu i mišljenju veštaka koji je dobijen suprotno članu 117. stav 1. ovog zakonika.”.

Uvođenje ove izmene, bez da je prethodno izmenjen član 117 na predloženi način, imalo bi negativne posledice za oštećene u postupku, u pogledu preciziranja imovinskopravnog zahteva. Naime, ZKP, članom 253 stav 2 obavezuje oštećenog određeno označi svoj zahtev i podnese dokaze. Jedino se dosuđivanje naknade nematerijalne štete zbog duševnih patnji usled smrti bliskog lica dosuđuje po slobodnoj oceni suda, odnosno dosuđuje bez veštačenja, nego samo na osnovu ocene suda koja visina naknade je pravična. U svim ostalim situacijama, npr. kada se utvrđuje stepen invaliditeta, naruženosti, umanjena opšte životne aktivnosti itd, neophodno je veštačenje, jer ni oštećeni ni sud ne raspolažu stručnim znanjem koje je neophodno da bi se utvrdile te činjenice. Da bi oštećeni mogao da ispuni svoju zakonsku obavezu u pogledu određivanja imovinskopravnog zahteva i podnošenja dokaza, mora svoje određivanje zasnovati na nalazu veštaka i isti priložiti kao dokaz. Sa druge strane, određivanje veštačenja na predlog oštećenog, u smislu postojećeg člana 117 ZKP-a i predloženih izmena, nije moguće, jer je zakonodavac izričito odredio da se veštačenje određuje po službenoj dužnosti ili na predlog stranke ili branioca, a oštećeni nije stranka nego samo učesnik u postupku. U takvoj situaciji oštećenom bi jedino bilo na raspolaganju veštačenje koje bi obavio veštak po njegovom privatnom zahtevu. Smatramo da bi takvo veštačenje bilo prihvatljivo u krivičnom postupku, imajući u vidu da je odlučivanje o imovinskopravnom zahtevu u krivičnom postupku adhezioni postupak koji se rešava po pravilima građanskog prava. Tako ZPP izričito, odredbom člana 261, stranci dozvoljava da sama priloži nalaz veštaka upravo na one okolnosti koje zahtevaju neko stručno znanje kojim ni stranka ni sud ne raspolažu. Korišćenje nalaza veštaka pribavljenog na ovaj način i zasnivanje sudske odluke u delu koji se odnosi na imovinskopravni zahtev oštećenog, ni u kom slučaju ne bi uticali na osnovnu svrhu krivičnog postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja krivične odgovornosti okrivljenog. Imajući sve to u vidu dozvola da se odluka o imovinskopravnom zahtevu zasniva na veštačenju koje nije odedio sud ni na koji način ne bi ugrozila sam krivični postupak. Takođe zbog negativne prakse sudova u Srbiji, da generalno, u krivičnim postupcima ne odlučuju o imovinskopravnom zahtevu, već oštećene upućuju na parnicu Vrhovni sud je 2019. godine doneo Smernice, koje su imale za cilj da sudije podstaknu da se imovinskopravnim zahtevima u postupku bave i pomognu im u pogledu odlučivanja o naknadi kada je reč o nematerijalnoj šteti. To do sada nije dalo vidljivije rezultate imajući u vidu da sudovi generalno u malom broju slučajeva odlučuju o imovinskopravnom zahtevu, dok ima sudova koji od donošenja smernica do oktobra 2024. godine nisu nikada odlučili o istom. Imajući u vidu sve napred navedeno

Fondacija Fond za humanitarno pravo

neophodno je odrediti izuzetak da za odlučivanje o imovinskopravnom zahtevu nije neophodno veštačenje određeno od strane suda.

Član 295. menja se i glasi:

„Član 295.

Istraga se pokreće protiv određenog lica za koje postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti.

U istrazi se prikupljaju dokazi i podaci potrebni za donošenje odluke o podizanju optužnice, o obustavi istrage, kao i dokazi za koje postoji opasnost da se neće moći ponoviti na glavnom pretresu ili bi njihovo izvođenje bilo otežano.”

Ovim izmenama se sada ukida mogućnost za pokretanje istrage protiv nepoznatog počinioca. U Nacrtu zakona je to objašnjeno na sledeći način „neformalni postupak koji prethodni krivičnom postupku – pretkrivični postupak, vodi se na nivou najnižeg stepena sumnje – osnova sumnje protiv osumnjičenog lica koji može biti i nepoznato lice, a čije utvrđivanje identiteta je jedan od osnovnih zadataka policije nakon saznanja da je učinjeno krivično delo.“ S obzirom na svoje dosadašnje iskustvo u praćenju procesuiranja ratnih zločina u Srbiji, a imajući u vidu pre svega njihovu kompleksnost postupaka FHP smatra da je opravdana zabrinotost u vezi prepuštanja policiji da prikuplja dokaze protiv nepoznatih počinitelaca, odnosno sprovođenje predistražnih radnji bez nadzora tužilaštva u procesuiranju ratnih zločina.

U članu 451. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Drugostepeni sud ispituje presudu u delu koji se pobija žalbom, u okviru osnova pobijanja koji su istaknuti u žalbi, ali mora uvek po službenoj dužnosti ispitati:

1) da li postoji povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 438. stav 1. ovog zakonika i da li je glavni pretres, protivno odredbama ovog zakonika, održan u odsustvu optuženog, a u slučaju obavezne odbrane i u odsustvu branioca optuženog;

2) da li je na štetu optuženog povređen krivični zakon (član 439.).

Drugostepeni sud povodom žalbe izjavljene u korist optuženog, ispitaće po službenoj dužnosti odluku o krivičnoj sankciji ako je žalba izjavljena zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona”.

Ovim izmenama se proširuje obaveza drugostepenog suda i po ugledu na ranije važeća zakonska rešenja, ponovo postavlja obaveza drugostepenog suda da presudu ne ispituju samo u okviru žalbenih razloga, već i po službenoj dužnosti. Proširivanjem ovlašćenja, u ovom slučaju, drugostepenog suda izgleda kao da zakonodavac potvrđuje da nema veru u

Fondacija Fond za humanitarno pravo

sposobnost tužilaštva da adekvatno zaštiti javne interese i istakne žalbu u u pogledu potencijalnih nedostataka odluke prvostepenog suda. Ovakvim rešenjem se takođe tužilaštvu koje je u postupku možda i bilo nedovoljno aktivno, ali i okrivljenom, ostavlja da izjave kakvu god žalbu i da se oslone na obavezu drugostepenog suda da po službenoj dužnosti ispituje dobar deo žalbenih osnova. Time se samo stvara još veća mogućnost da se prvostepene presude ukidaju i krivični postupci produžavaju, iako i sada neopravdano dugo traju. Osim toga ovim se sudu daju ovlašćenja koja sistem krivičnog postupka vraćaju u inkvizicioni, što je svakako suprotno pravcu u kojem je postupak otišao ZKP-om iz 2011. godine.

Predložena izmena:

Dodavanje člana 162a koji se odnosi na posebna pravila kod dokazivanja u slučajevima krivičnih dela protiv polnih sloboda, pa tako naziv i tekst glase:

Član 162a

Posebna pravila o dokazima u slučajevima krivičnih dela protiv polnih sloboda

- (1) Oštećenog krivičnim delom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu pre izvršenog krivičnog dela koje je predmet postupka. Nijedan dokaz koji se iznosi da bi pokazao ranije seksualno iskustvo, ponašanje ili seksualnu orijentaciju oštećenog neće biti prihvatljiv.**
- (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potiču od drugog lica, a ne od optuženog.**
- (3) U slučajevima izvršenja krivičnih dela protiv čovečnosti i vrednosti zaštićenih međunarodnim pravom, pristanak žrtve se ne može upotrebiti u prilog odbrane optuženog.**
- (4) Pre prihvatanja dokaza u skladu s ovim članom, obavice se odgovarajuće saslušanje, s koga je isključena javnost.**
- (5) Zahtev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnom omotu, osim ako Sud ne odredi drugačije.**

Nedostaci koji su uočeni u dosadašnjim postupcima za ratne zločine, koji su vođeni pred nadležnim sudom u Republici Srbiji od 2003. godine do danas, a koji su se odnosili na procesuiranje seksualnog nasilja u oružanim sukobima na prostoru bivše SFRJ, ukazuju na praznine i neadekvatna rešenja u nacionalnom zakonodavnom okviru, kao i na izvesnu nesaglasnost sa međunarodnim standardima. Neki od primera neusklađenosti sa međunarodnim standardima predstavljaju pitanja o ranijim seksualnim aktivnostima žrtve ili njenom pristanku, posebna pravila u vezi sa ocenom svedočenja žrtava (poput zahteva za

Fondacija Fond za humanitarno pravo

datnim dokazima, osim svedočenja žrtve), itd. Ovi primeri ukazuju da trenutna zakonska rešenja nisu u skladu sa praksom međunarodnih krivičnih sudova, a koja prioritet daje zaštiti žrtava i uzima u obzir specifičnosti seksualnog nasilja. Specifična priroda i ranjivost žrtava seksualnog nasilja iziskuje i posebne mere njihove zaštite tokom krivičnog postupka. Upravo zbog toga su u međunarodnim okvirima izgrađeni posebni standardi i obaveze institucija u postupanju sa žrtvama seksualnog nasilja tokom sudskog postupka. Među tim merama su isključenje javnosti tokom svedočenja, svedočenje putem jednosmerne interne televizije, posebna pravila u vezi sa ocenom svedočenja žrtava (nije potrebno potkrepljivanje svedočenja žrtava seksualnog nasilja drugim dokazima; pristanak žrtve nije osnov za oslobođenje od odgovornosti ukoliko je žrtva bila izložena nasilju ili zastrašivanju, ili ukoliko je strahovala za sebe ili blisko lice; ranije seksualno ponašanje žrtve nije prihvatljiv dokaz). Uzimajući sve napred navedeno, FHP predlaže dodavanje člana 162a.

